

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

Ігнатенко С. О.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І
ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА СПОРТИВНО-
МАСОВОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»**

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)

*Рекомендовано до друку вченою радою
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» (протокол №12 від 27.03.2025 р.).*

Рецензенти:

Пільова С. Г. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри кіберпсихології та реабілітації Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку.
Дразіна Є. В. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського.

Ігнатенко С. О.

Методичні рекомендації до практичних занять і виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Організація та методика спортивно-масової роботи у закладах загальної середньої освіти» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура). Одеса: Університет Ушинського, 2025. 34 с.

Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Організація та методика спортивно-масової роботи у закладах середньої освіти» містять вимоги до знань і вмінь здобувачів 3 року навчання, набутих у процесі вивчення дисципліни, теми практичних занять, приблизну тематику індивідуального навчально-дослідного завдання, критерії оцінювання, тестові завдання для самоконтролю, рекомендовану літературу.

Рекомендовано для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних під час навчання.

ЗМІСТ

1.	Пояснювальна записка	4
2.	Зміст навчальної дисципліни	8
3.	Теми практичних занять	15
4.	Методичні рекомендації до проведення практичних занять	16
5.	Індивідуальне навчально-дослідне завдання	23
6.	Критерії оцінювання	24
7.	Тестові завдання для самоконтролю	30
8.	Схема нарахування балів та шкала оцінювання	32
9.	Список рекомендованої літератури	33

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета навчальної дисципліни «Організація та методика спортивно-масової роботи у закладах загальної середньої освіти» полягає у формуванні у студентів знань і умінь, необхідних для ефективної творчої і практичної діяльності з різними віковими і соціальними верствами населення в сфері фізичної культури у закладах загальної середньої освіти, спрямованої на збереження та зміцнення здоров'я, покращення фізичного стану та набуття інструктивних навичок щодо організації спортивної і фізкультурно-оздоровчої діяльності в різних сферах суспільства.

Очікувані програмні результати навчання :

ПРН 02. Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування.

ПРН 09. Визначити інструменти забезпечення інклюзивного навчання, принципи, форми та методи ефективної підтримки осіб з особливими потребами.

ПРН 11. Застосовувати й моделювати різні види і форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів, позаурочної і позакласної роботи з учнями.

ПРН 15. Здійснювати спостереження під час проведення фізкультурно-оздоровчих занять за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

ПРН 16. Доцільно використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар, що задіяний в освітньому процесі з фізичної культури у закладах загальної середньої освіти.

Очікувані результати навчання дисципліни

знати:

- характерні риси, типи, зміст, структура і завдання уроків з фізичної культури;
- методику підготовки до занять та методичні прийоми, технології з проведення занять;
- методику навчання руховим діям;
- форми занять фізичною культурою та методику їх використання;
- форми і методику проведення позакласної, позашкільної роботи;
- методи організації учнів на заняттях;
- прийоми підвищення загальної та моторної щільності заняття та активізації пізнавальної та рухової активності учнів під час занять;
- технології з оздоровлення і здоров'язбереження засобами фізичного виховання і природними чинниками;
- засоби контролю за впливом навантаження на стан здоров'я, фізичного розвитку, фізичної підготовленості;
- технології планування; нормативні документи з планування, що складаються вчителем;

уміти:

- підбирати на практиці і використовувати найефективніші методи навчання і організації на заняттях фізичної культури при розучуванні конкретних рухових дій;
- правильно дозувати фізичне і психологічне навантаження на заняттях із урахуванням їх віку, статевих особливостей, рівня фізичної підготовленості;
- показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення;
- засвоювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами;
- демонструвати готовність до зміцнення особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та інших

чинників здорового способу життя, проведення роз'яснювальної роботи серед різних груп населення;

- використовувати методичні прийоми, що підвищують загальну і моторну щільність заняття, пізнавальну і рухову активність учнів на заняттях їх уміння і рівень розумування фізичних якостей;

- використовувати попередній, поточний річний контроль і тестування, як засіб підвищення ефективності навчання і підвищення інтересу учнів до занять;

- складати річні поурочні плани-конспекти занять, плани позакласної роботи, документи з організації та проведенню шкільних та спортивних змагань.

Унаслідок досягнення результатів навчання здобувачі вищої освіти в контексті змісту навчальної дисципліни мають опанувати такі компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність діяти відповідально й свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права й обов'язки; усвідомлювати цінності громадського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенство права, прав і свобод людини й громадянина в Україні.

ЗК 02. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді.

ЗК 04. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК 05. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.

ЗК 07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і

технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 09. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність бути критичним і самокритичним.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 04. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

СК 07. Здатність визначити і враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів, використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я- ідентичності; формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК 10. Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу.

СК 11. Здатність організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів, а також різні види і форми рухової активності у позаурочній і позакласній роботі з учнями.

СК 14. Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.

СК 15. Здатність до розвитку фізичних якостей та позитивно-емоціонального ставлення за допомогою фізичної культури учнів закладів загальної середньої освіти.

СК 16. Здатність формувати, ціннісне ставлення до фізичної культури, спорту, фізкультурно-оздоровчих занять та виховання фізично загартованих і патріотично налаштованих громадян України.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Система фізкультурного руху.

Тема 1. Організаційні, законодавчі основи і керівництво системи фізкультурного руху в Україні. Основні терміни та поняття. Зародження фізичної культури і спорту, етапи розвитку і формування організаційних основ фізкультурного руху в Україні. Добровільні спортивні товариства. Основні принципи і завдання фізичної культури і спорту. Національна стратегія і законодавство про фізичну культуру і спорт. Матеріально-технічне, кадрове і фінансове забезпечення. Державно-громадське управління у сфері фізичної культури і спорту. Національний олімпійський комітет України і його міжнародна діяльність.

Самодіяльний фізкультурний рух. Колектив фізичної культури та інші первинні фізкультурні організації. Спортивна федерація як громадська організація фізкультурно-спортивної спрямованості. Організаційна структура і діяльність федерацій спорту. Національні спортивні федерації України з видів спорту. Фізкультурно-спортивні товариства і структура їх діяльності. Колектив фізичної культури і його структура.

Планування, облік і звітність з ФК і спорту. Роль і значення планування в спорті. Планування державними і громадськими організаціями в галузі фізичної культури і спорту. Планування спортивних змагань. Облік і звітність роботи фізкультурних організацій.

Тема 2. Загальна характеристика основних видів фізкультурно-спортивних заходів. Масові фізкультурно-спортивні заходи. Соціальні завдання. Приватні завдання. Основні принципи. Поняття «масовий спорт», «спортивні заходи», «фізкультурно-оздоровча діяльність», «фізкультурно-спортивні послуги», «фізкультурно-спортивна реабілітація», «фізична рекреація», «організатор фізкультурно-оздоровчих або спортивних заходів», «фізичне виховання різних груп населення».

Міжнародний рух «Спорт для всіх» та досвід організації оздоровчої діяльності в зарубіжних країнах. Історія виникнення міжнародного руху

«Спорт для всіх». Досвід організації оздоровчої діяльності в зарубіжних країнах: США, Франція, Німеччина, Бельгія, Велика Британія, Голландія, Фінляндія, Канада, Норвегія. Зарубіжні фізкультурно-оздоровчі клуби.

Вплив фізкультурно-масових заходів на патріотичне виховання учнів і формування здорового способу життя. Вплив фізкультурно-масових заходів на духовно-моральне виховання молоді. Спортивні змагання, як одна з ефективних форм фізичного виховання учнів. Гра, як можливість для формування норм колективної поведінки. Оволодіння командними функціями. Вплив фізкультурно-масових заходів на формування здорового способу життя.

Тема 3. Організація оздоровчої фізкультурної діяльності в різних сферах суспільства та з особами різного віку і статі. Оздоровча фізична культура в освітньо-виховній, виробничій і соціально-побутовій сферах. Групи загальної фізичної підготовки. Вікова періодизація розвитку людини. Методика оздоровчого тренування осіб різного віку і статі. Фізкультурно-оздоровча робота з вагітними жінками.

Програмування та методика оздоровчого тренування з використанням циклічних вправ. Оздоровче тренування з ходьби та бігу. Дозування циклічних вправ. Програми оздоровчої ходьби та бігу. Структура оздоровчого заняття бігом. Дотримання безпеки оздоровчих занять бігом. Ходьба та біг на лижах як засіб оздоровлення. Застосування їзди на велосипеді в оздоровчому тренуванні. Програма оздоровчого тренування на велосипеді. Плавання в оздоровчому тренуванні. Інтенсивність навантаження. Етапи планування.

Організація і проведення масових змагань і спортивних свят. Форми організації спортивних змагань. Робота оргкомітету по проведенню спортивного заходу. Положення про змагання. Застосування різних способів проведення змагань. Характеристика церемоніалів, урочистих процедур і атрибутиці масових спортивних заходів. Спортивні змагання і свята в освітніх закладах.

Тема 4. Використання спортивних ігор в оздоровчому тренуванні.

Спортивні ігри як засіб оздоровлення. Дозування навантаження під час оздоровчих занять. Особливості програмування та методики оздоровчих занять спортивними іграми.

Використання оздоровчих видів гімнастики в спортивно-масовій роботі. Характеристика оздоровчих видів гімнастики. Східні системи гімнастики. Європейські та американські системи. Види оздоровчої гімнастики. Оздоровче тренування, спрямоване на розвиток сили. Гімнастичні вправи, спрямовані на розвиток гнучкості. Гімнастичні танцювальні вправи.

Тема 5. Організація та методика масової фізичної культури та спорту в оздоровчо-профілактичних закладах. Особливості активного відпочинку в оздоровчо-профілактичних закладах. Засоби і форми фізичного виховання в закладах відпочинку. Методика організації та проведення різних фізкультурно-оздоровчих занять. Планування та контроль фізкультурно-оздоровчих заходів у профілактичних закладах.

Організація масових фізкультурно-спортивних заходів з використанням національних традицій фізичного виховання. Використання національних традицій фізичного виховання у різних формах фізкультурно-оздоровчої роботи. Методика та організація масової фізкультурно-оздоровчої роботи з використанням національних традицій фізичного виховання. Завдання масових фізкультурно-спортивних заходів, методика їх організації та проведення. Вимоги до розробки положення про масовий фізкультурно-спортивний захід.

Змістовий модуль 2. Виїзні фізкультурно-масові заходи

Тема 6. Організація виїзних фізкультурно-масових заходів. Технології та технічні умови організації виїзних спортивних змагань різного рівня. Контроль, профілактика травматизму і дотримання правил техніки безпеки. Організація фізкультурно-масових заходів в канікулярний період.

Методи контролю за оздоровчим ефектом занять. Мета і завдання контролю. Терміновий тренувальний ефект. Відставлений тренувальний

ефект. Кумулятивний тренувальний ефект. Методи первинного контролю. Експрес – системи діагностики фізичного стану. Функціональні класи (рівні) фізичного здоров'я. Методи (ФСК) втоми. Особливості методики етапного контролю за оздоровчим ефектом занять. Самоконтроль рівня фізичного стану.

Спортивна навчально-матеріальна база та особливості її використання при організації і проведенні заходів. Фізкультурно-оздоровчі та спортивні споруди. Спортивні обладнання. Загальні вимоги до безпеки фізкультурно-оздоровчих і спортивно-масових заходів. Сучасні технології різних типів спортивних та ігрових майданчиків. Спортивні майданчики на відкритому повітрі: види, класифікація. Вимоги безпеки при проведенні занять на відкритих майданчиках. Підтримка спортивних споруд в належному стані. Розвиток і модернізація спортивного комплексу.

Тема 7. Сутність фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи за місцем проживання. Діяльність педагога-організатора з фізичного виховання і спорту. Робота дитячо-підліткового фізкультурно-спортивного клубу (ФСК) за місцем проживання. Діяльність культурно-спортивних комплексів (КСК). Основні вимоги до облаштування зон відпочинку для масових фізкультурно-оздоровчих занять.

Організація і впровадження виробничої фізичної культури. Загальна характеристика виробничої фізичної культури. Професійно-прикладна фізична підготовка. Форми виробничої фізичної культури. Фізичні вправи в режимі праці та відпочинку.

Оптимізація фізичного стану робітників та профілактика травматизму засобами фізичної культури. Реабілітація після робочого дня. Профілактика професійних захворювань та травматизму. Управління процесом оптимізації виробничої фізичної культури (організація медичного контролю, педагогічного спостереження, оздоровчий та соціально-економічний ефект).

Тема 8. Особливості організації масових фізкультурно-оздоровчих заходів з дітьми дошкільного віку («День здоров'я», фізкультурні свята).

Фізкультурні розваги в дитячих дошкільних закладах. Організація і методика проведення спортивних і рухливих ігор в дитячих садках.

Організація масової фізичної культури в загальноосвітній школі та системі професійно-технічної освіти. Особливості організації та проведення фізкультурних занять, фізкультурних розваг та свят. Методика організації фізкультурно-оздоровчої роботи у групах подовженого дня. Організація та методика проведення гурткової та секційної роботи. Масова фізична культура в системі професійно-технічної освіти. Організація та проведення Олімпійського тижня. Ранкова гімнастика, фізкультхвилинки, «Дні здоров'я». Фізкультурно-оздоровча робота під час відпочинку дітей.

Тема 9. Спортивно-масова і фізкультурно-оздоровча робота в закладах вищої освіти. Методика організації та проведення спортивно-масових заходів серед студентів ЗВО. Організація та проведення спортивно-масових заходів у студентських гуртожитках. Студентський спорт. Особливості організації і планування спортивної підготовки у ЗВО. Спортивні змагання як засіб і метод загальної фізичної, професійно-прикладної та спортивної підготовки студентів. Система студентських спортивних змагань. Громадські студентські спортивні організації. Мотивація і обґрунтування індивідуального вибору студента виду спорту для регулярних занять.

Тема 10. Комплексний підхід до оздоровчого тренування у сфері самостійної тренувально-оздоровчої роботи. Мотивація і цілеспрямованість до самостійних занять. Форми та зміст самостійних занять. Характер змісту занять в залежності від віку. Інтенсивність та навантаження в умовах самостійних занять у осіб різного віку. Особливості самостійних занять для жінок. Планування і управління самостійними заняттями. Самоконтроль ефективності самостійних занять.

Особливості проведення оздоровчого фізичного виховання. Основні принципи проведення оздоровчого фізичного виховання. Особливості підбору вправ у програмі оздоровчого тренування. Види фізкультурно-

оздоровчих занять. Методичні особливості до створення програм фізкультурно-оздоровчих занять з особами різного віку, статі та фізичного стану. Профілактика попередження травматизму і техніка безпеки на заняттях.

Авторські методики і системи оздоровлення та шляхи їх використання у самостійній тренувально-оздоровчій роботі. Різновиди оздоровчої гімнастики та їх характеристика (оздоровчий фітнес, аеробні види гімнастики, атлетичні види гімнастики). Нетрадиційні способи оздоровлення. Східні системи та засоби оздоровлення. Ушу, як комплексний засіб фізичної культури. Цигун – практика та філософія. Йога – прадавня система оздоровлення Індії. Система оздоровлення доктора Кацудзо Ніші.

Змістовий модуль 3. Засоби організації фізкультурно-оздоровчих технологій в системі позадержавної освіти.

Тема 11. Фізкультурно-оздоровчі технології в системі позадержавної освіти. Мотивація на здоровий спосіб життя. Оцінка фізичного, психічного, функціонального станів різних вікових груп населення. Цінність і ефективність видів рекреаційної діяльності. Проектування програм фізкультурно-оздоровчих технологій для різних груп населення на регіональному і місцевому рівнях. Підбір відповідних засобів і методів їх реалізації. Формування професійно-прикладних навичок у сфері фізкультурно-оздоровчих технологій.

Засоби організації фізкультурно-оздоровчої роботи. Ходьба і біг як локомоторна діяльність. Види оздоровчих засобів. Спортивні і рухливі ігри як оздоровчі засоби. Використання місцевості у фізкультурно-оздоровчих заходах. Нетрадиційні види спортивно-оздоровчих вправ. Реабілітаційні види спортивно-оздоровчих вправ.

Тема 12. Фізкультурно-оздоровча робота у спортивних таборах. Ранкова гігієнічна гімнастика. Організація різних видів загартування. Походи, екскурсії. Навчання плаванню, прийоми рятування на воді. Проведення спортивних змагань, чемпіонатів, конкурсів, спортивних

вікторин, малих Олімпійських ігор табору. Організація та проведення спортивно-масових свят, «День Нептуна», «День Бігуна», «День Здоров'я».

Фінансове і матеріально-технічне забезпечення спортивно-масових заходів. Джерела фінансування масової оздоровчої фізичної культури. Державний бюджет, міський бюджет, кошти спонсорів, меценатів, тощо. Фінансові звіти.

Проблеми соціальної і фізичної реабілітації осіб з особливими потребами. Засоби реабілітації. Фізичний розвиток та удосконалення рухових здібностей. Пристосування і опірність організму до впливу зовнішнього середовища. Систематичні заняття. Використання лікувально-фізичних комплексів. Допомога сім'ї у створенні умов для реабілітації осіб з особливими потребами задля корисної побутової та трудової діяльності. Використання кваліфікованих фахівців, амбулаторних баз, технічного та апаратурного забезпечення.

Тема 13. Форми і засоби фізичної реабілітації осіб з обмеженими можливостями. Фізіотерапія. Масаж. ЛФК. Вплив фізичних вправ на інтенсивність відновлення втрачених функцій. Методи контролю.

Спорт осіб з обмеженими можливостями. Мета. Завдання. Засоби. Організація здорового способу життя, дозвілля, активна участь у суспільному житті. Міжнародні організації, які об'єднують осіб з обмеженими можливостями. Протипоказання до занять і участі у змаганнях.

Тема 14. Система управління оздоровчою фізичною культурою в Україні. Стан та перспективи розвитку фізкультурно-оздоровчої діяльності в Україні. Державні та громадські організації у системі управління оздоровчою фізичною культурою.

Управління, планування та контроль у процесі фізичного виховання різних верств населення. Фізкультурно-оздоровчий менеджмент та маркетинг. Ознаки організації фізкультурно-спортивної спрямованості. Некомерційні та комерційні організації. Функції організації фізкультурно-

спортивної спрямованості. система фізкультурно-оздоровчого менеджменту. Фізкультурно-оздоровчі послуги. Маркетинговий план.

Тема 15. Пропаганда та реклама оздоровчої фізичної культури, організація масових фізкультурно-спортивних заходів. Завдання, принципи та форми пропагандистської діяльності. Етапи і завдання пропагандистської діяльності. Принципи її проведення. Основні форми пропаганди фізкультурно-оздоровчої діяльності. Реклама фізкультурно-оздоровчих послуг. поведінки учнів. Пропагандистські цілі фізкультурно-масових і спортивних заходів. Висвітлення результатів фізкультурно-оздоровчих та спортивно - масових заходів в ЗМІ, на офіційному сайті.

3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Теми практичних занять Форма заняття
1	<i>Семінар:</i> Зародження фізичної культури і спорту
2	<i>Вирішення практичних завдань:</i> Масові фізкультурно-спортивні заходи.
3	<i>Семінар:</i> Оздоровча фізична культура в освітньо-виховній, виробничій і соціально-побутовій сферах.
4	<i>Вирішення практичних завдань:</i> Спортивні ігри як засіб оздоровлення.
5	<i>Вирішення практичних завдань:</i> Особливості активного відпочинку в оздоровчо-профілактичних закладах
6	<i>Діагностування:</i> Методи контролю за оздоровчим ефектом занять.
7	<i>Дискусія:</i> Організація і впровадження виробничої фізичної культури.
8	<i>Семінар:</i> Фізкультурні розваги в дитячих дошкільних закладах.
9	<i>Дискусія:</i> Методика організації та проведення спортивно-масових заходів серед студентів ЗВО.
10	<i>Круглий стіл:</i> Мотивація і цілеспрямованість до самостійних занять.

11	<i>Круглий стіл:</i> Засоби організації фізкультурно-оздоровчої роботи.
12	<i>Вирішення практичних завдань:</i> Організація та проведення спортивно-масових свят.
13	<i>Круглий стіл:</i> Вплив фізичних вправ на інтенсивність відновлення втрачених функцій.
14	<i>Семінар:</i> Стан та перспективи розвитку фізкультурно-оздоровчої діяльності в Україні.
15	<i>Круглий стіл:</i> Завдання, принципи та форми пропагандистської діяльності.

4. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Семінар: Зародження фізичної культури і спорту

Питання до обговорення:

1. В чому полягають потреби суспільства що до організації фізкультурного руху в Україні?
2. В чому полягає державна соціальна політика у сфері захисту та оздоровлення нації?
3. Які завдання постають перед фізкультурно-спортивним рухом України?
4. Які законодавчі акти існують для розвитку фізкультурно-спортивного розвитку України?

Практичне завдання:

Проаналізувати нормативні документи з розвитку фізичної культури та спорту в Україні.

Вирішення практичних завдань: Масові фізкультурно-спортивні заходи.

Питання до обговорення:

1. Які існують масові фізкультурно-спортивні заходи в системі фізкультурно-оздоровчої роботи?

2. Які існують принципи проведення масових фізкультурних заходів?
3. В чому полягає забезпечення безпеки проведення фізкультурно-спортивних заходів?

Практичне завдання:

1. Проаналізувати масові фізкультурно-спортивні заходи в системі фізкультурно-оздоровчої роботи.
2. Описати види фізкультурно-спортивної реабілітації та рекреації.

Семінар: Оздоровча фізична культура в освітньо-виховній, виробничій і соціально-побутовій сферах.

Питання до обговорення:

1. Які існують основні завдання та форми організації оздоровчої діяльності в різних установах освіти?
2. В чому полягає організація оздоровчо-фізичної культури в освітньо-виховній сфері?
3. В чому полягає організація оздоровчо-фізичної культури у виробничій сфері?
4. В чому полягає організація оздоровчо-фізичної культури в соціально-побутовій сфері?
5. Які існують ознаки побудови вікової періодизації розвитку людини?
6. В чому полягає методика фізкультурно-оздоровчих занять з людьми похилого віку?
7. В чому полягає рівень розвитку фізичних якостей жінок і чоловіків різного віку?
8. В чому полягають особливості фізкультурно-оздоровчої роботи з вагітними жінками?

Практичне завдання:

1. Проаналізувати форми організації та проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності у різних сферах суспільства.
2. Надати характеристику організації та методики проведення занять у групах загальної фізичної підготовки.

3. Ознакомитесь з переодизацією розвитку людини: біологічною, психологічною, соціальною.
4. Розробити комплекс вправ для осіб зрілого віку (для жінок і чоловіків окремо).

Вирішення практичних завдань: Спортивні ігри як засіб оздоровлення.

Питання до обговорення:

1. В чому полягають особливості програмування та методики проведення оздоровчих занять під час спортивних ігор?
2. Які ігри використовують в оздоровчому тренуванні?
3. Яке має бути дозування навантаження під час оздоровчих занять.

Практичне завдання:

1. Проаналізувати використання спортивних ігор як засобу оздоровлення.
2. Наведіть приклади використання ігор в оздоровчому тренуванні.

Вирішення практичних завдань: Особливості активного відпочинку в оздоровчо-профілактичних закладах

Питання до обговорення:

1. Які особливості активного відпочинку існують в оздоровчо-профілактичних закладах.
2. Які існують засоби і форми фізичного виховання в закладах відпочинку?
3. В чому полягає методика організації та проведення різних фізкультурно-оздоровчих занять?

Практичне завдання:

1. Опишіть особливості та форми активного відпочинку в оздоровчо-профілактичних закладах.
2. Ознайомитись та проаналізувати планування та види контролю фізкультурно-оздоровчих заходів у профілактичних закладах.

Діагностування: Методи контролю за оздоровчим ефектом занять.

Питання до обговорення:

1. Які існують методи контролю за оздоровчим ефектом занять?

2. Які існують класифікації навантажень за загальними критеріями втоми?
3. В чому полягає самоконтроль рівня фізичного стану?

Практичне завдання:

1. Продіагностувати експрес системи діагностики фізичного стану спортсмена.
2. Описати експрес системи діагностики фізичного стану спортсмена в обраному виді спорту.

Дискусія: Організація і впровадження виробничої фізичної культури.

Питання до обговорення:

1. Надати характеристику виробничої фізичної культури?
2. Які існують форми виробничої фізичної культури?
3. В чому полягає професійно-прикладна фізична підготовка?

Практичне завдання:

1. Проаналізувати організацію і впровадження виробничої фізичної культури.
2. Скласти комплекси вправ в режимі праці та відпочинку.

Семінар: Фізкультурні розваги в дитячих дошкільних закладах.

Питання до обговорення:

1. Особливості організації масових фізкультурно-оздоровчих заходів з дітьми дошкільного віку.
2. Які форми оздоровчого напрямку використовують під час проведення та організації фізкультурних занять з дітьми дошкільного віку?
3. Яким основним рухам навчають дітей дошкільного віку?
4. Охарактеризуйте фізкультурні розваги в дитячих дошкільних закладах.

Практичне завдання:

1. Проаналізувати режим дня дошкільнят в різних вікових групах.
2. Скласти комплекси РГГ для різних вікових груп.
3. Описати методику загартування дітей дошкільного віку.

Дискусія: Методика організації та проведення спортивно-масових заходів серед студентів ЗВО.

Питання до обговорення:

1. В чому полягає мотивація до фізкультурно-оздоровчої діяльності у студентської молоді?
2. В чому полягає методика організації та проведення спортивно-масових заходів серед студентів ЗВО?
3. Наведіть приклади методів стимулювання спортивно-масової і фізкультурно-оздоровчої роботи в студентських гуртожитках.
4. Дайте характеристику спортивного клубу ВНЗ, які завдання та функції він повинен виконувати?

Практичне завдання:

1. Проаналізувати організацію самостійних занять ФВіС у студентів.
2. Описати організацію і методику проведення спортивно-масової і оздоровчої роботи у спортивно-оздоровчих таборах.

Круглий стіл: Мотивація і цілеспрямованість до самостійних занять.

Питання до обговорення:

1. Надати характеристику комплексному підходу до оздоровчого тренування у сфері самостійної тренувально-оздоровчої роботи.
2. В чому полягає мотивація і цілеспрямованість до самостійних занять?
3. Методи визначення інтенсивності та навантаження в умовах самостійних занять у осіб різного віку.
4. В чому полягають особливості самостійних занять для жінок?

Практичне завдання:

1. Проаналізувати форми та зміст самостійних занять, визначити характер змісту занять в залежності від віку.
2. Описати види самоконтролю ефективності самостійних занять.

Круглий стіл: Засоби організації фізкультурно-оздоровчої роботи.

Питання до обговорення:

1. Які види оздоровчих засобів вам відомі?
2. Надайте характеристику спортивних і рухливих ігор як одного із видів оздоровчих засобів.

3. Як використовується місцевість у фізкультурно-оздоровчих заходах?
4. Які ви знаєте нетрадиційні види спортивно-оздоровчих вправ?
5. В чому полягають особливості організації занять з групою реабілітаційної гімнастики?
6. Наведіть приклади видів реабілітаційних спортивно-оздоровчих вправ?
7. Якими принципами необхідно керуватися під час організації занять у групі здоров'я?

Практичне завдання:

1. Опишіть модель функціонування груп ЗФП.
2. Проаналізуйте організацію та методику проведення індивідуальних занять з фізкультурно-оздоровчої роботи.

Вирішення практичних завдань: Організація та проведення спортивно-масових свят.

Питання до обговорення:

1. Які принципи фізкультурно-оздоровчої роботи у спортивних таборах вам відомі?
2. Як здійснюється організація різних видів загартування?
3. Які спортивні змагання, чемпіонати, конкурси, спортивні вікторини входять до малих Олімпійських ігор табору?
4. В чому полягає методика організації та проведення спортивно-масових свят, «День Нептуна», «День Бігуна», «День Здоров'я»?

Практичне завдання:

1. Описати методи навчання різним видам плавання та прийоми рятування на воді.

Круглий стіл: Вплив фізичних вправ на інтенсивність відновлення втрачених функцій.

Питання до обговорення:

1. Визначте актуальність проблеми соціальної і фізичної реабілітації.

2. Які засоби реабілітації та удосконалення рухових здібностей осіб з обмеженими особливостями вам відомі?
3. Які існують методи допомоги сім'ї у створенні умов для реабілітації осіб з особливими потребами задля корисної побутової та трудової діяльності?

Практичне завдання:

1. Проаналізуйте використання лікувально-фізичних комплексів для реабілітації осіб з особливими потребами.
2. Опишіть принципи формування груп для організованих занять з особами з особливими потребами.

Семінар: Стан та перспективи розвитку фізкультурно-оздоровчої діяльності в Україні.

Питання до обговорення:

1. Визначте понятійний апарат організації і управління фізичної культури.
2. Які існують державні та громадські організації у системі управління оздоровчою фізичною культурою?
3. Яка існує правова і програмно-нормативна база розвитку фізичної культури в Україні?
4. Які державні вимоги до розвитку візичного виховання існують в Україні?
5. Що вам відомо про діяльність органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо розвитку фізичної культури і спорту?
6. В чому полягає роль громадських об'єднань фізкультурно-спортивного спрямування в державному управлінні сферою фізичної культури і спорту?
7. Як зарубіжний досвід організації управління фізичною культурою і спортом на регіональному рівні впливає на розвиток фізичної культури і спорту в Україні?

Практичне завдання:

1. Опишіть сфери та напрямки впровадження фізичної культури в Україні.
2. Опишіть понятійний апарат організації і управління фізичною культурою і спортом в Україні.

Круглий стіл: Завдання, принципи та форми пропагандистської діяльності.

Питання до обговорення:

1. В чому полягають завдання, принципи та форми пропагандистської діяльності?
2. Які існують етапи пропагандистської діяльності та принципи її проведення?
3. В чому полягають пропагандистські цілі фізкультурно-масових і спортивних заходів?

Практичне завдання:

1. Аналіз основних форм пропаганди фізкультурно-оздоровчої діяльності.
2. Навчитися висвітлювати результати фізкультурно-оздоровчих та спортивно – масових заходів в ЗМІ, на офіційному сайті.
3. *Контрольна робота*

5. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Інформаційне повідомлення

№ з/п	Назва теми (за вибором)
1.	Самодіяльний фізкультурний рух.
2.	Міжнародний рух «Спорт для всіх» та досвід організації оздоровчої діяльності в зарубіжних країнах.
3.	Використання оздоровчих видів гімнастики в спортивно-масовій роботі.
4.	Організація і впровадження виробничої фізичної культури.
5.	Вплив фізичних вправ на інтенсивність відновлення втрачених функцій.

ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИКОНАННІ ІНДЗ ПОВИНЕН ДОТРИМУВАТИСЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ, НЕ ДОПУСКАТИ АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (відповідно до ст. 69 Закону України «Про вищу освіту»).

Види академічного плагіату:

- копіювання;
- перефразування;
- компіляція;
- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;
- подання як власних робіт (тез, аналітичних звітів, письмових робіт, есеїв тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	Бали	Критерії
Практичні завдання	0 балів	Здобувач не бере участі в практичному занятті, є лише спостерігачем або відсутній.
	1 бал	Здобувач бере участь у практичному занятті, проявляє ініціативу і бажання при виконанні навчальних завдань, виконує поставлені завдання з незначними помилками, здатен аналізувати і інтерпретувати результати навчання за алгоритмом.

	2 бали	Здобувач бере участь у практичному занятті, проявляє ініціативу і бажання при виконанні навчальних завдань, виконує поставлені завдання без помилок.
Самостійна робота (теми 1-6)	0 балів	Робота не виконана, або виконана формально, здобувач не володіє матеріалом.
	1 бал	Робота виконана не в повному обсязі, спостерігається формальний підхід, здобувач слабо володіє матеріалом.
	2-3 бали	Робота виконана добре, здобувач володіє матеріалом, частково проявляє елементи креативного підходу, але відсутня деталізація у виконанні.
	4 бали	Робота виконана відмінно, здобувач володіє матеріалом, проявляє елементи креативного підходу.
Самостійна робота (теми 7-15)	0 балів	Робота не виконана, або виконана формально, здобувач не володіє матеріалом.
	1 бал	Робота виконана не в повному обсязі, спостерігається формальний підхід, здобувач слабо володіє матеріалом.
	2 бали	Робота виконана добре, здобувач володіє матеріалом, частково проявляє елементи креативного підходу, але відсутня деталізація у виконанні.
	3 бали	Робота виконана відмінно, здобувач володіє матеріалом, проявляє елементи креативного підходу.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (інформаційне повідомлення)	0 балів	Завдання не виконано.
	1-3 бали	Завдання виконано формально і не повністю, обсягом, який складає 1/2. Зміст і структура роботи частково відповідає вимогам завдання. Наявна значна кількість суттєвих помилок. Здобувач не володіє науковим мисленням, методом аналізу навчального матеріалу, не здатен виконувати дослідницьку роботу та узагальнювати інформацію зі спеціальної літератури.
	4-6 балів	Завдання виконане загалом формально не в повному обсязі, який складає 2/3. Зміст і структура роботи частково відповідає вимогам завдання. Наявна незначна кількість суттєвих помилок. Робота характеризується відсутністю змістової цілісності і непослідовністю викладу матеріалу. Здобувач в окремих випадках демонструє наукове мислення і припускається помилок в аналізі навчального матеріалу, поодинокі спроби виконувати дослідницьку роботу та узагальнювати інформацію зі спеціальної літератури.
	7-9 балів	Завдання виконано з творчим підходом містить авторські елементи, розгорнуте, але не в повному обсязі і становить 3/4 від обсягу завдання. Зміст і структура роботи переважно відповідає вимогам завдання. Наявні поодинокі помилки. Робота здебільшого характеризується змістовою цілісністю і послідовністю викладу

		матеріалу. Здобувач демонструє наукове мислення, але припускається помилок в аналізі навчального матеріалу, здатність посередньо виконувати дослідницьку роботу та узагальнювати інформацію зі спеціальної літератури.
	10 балів	Завдання виконано повністю. Продemonстровано творчий підхід, містить авторські елементи, розгорнуте і деталізоване. Зміст і структура роботи відповідає вимогам завдання. Робота характеризується змістовою цілісністю і послідовністю викладу матеріалу. Здобувач демонструє наукове мислення, уміння аналізувати навчальний матеріал, здатність якісно виконувати дослідницьку роботу та узагальнювати інформацію зі спеціальної літератури.
Контрольна робота	0 балів	Відповіді на запитання відсутні, або не правильні, визначення супроводжуються значними помилками або не відповідають сутності поставлених запитань.
	1-4 бали	Немає відповідей на усі запитання. Відповіді загалом правильні, проте, не повні і є помилки у визначеннях. Частково оперує фаховою термінологією.
	5-8 балів	Відповіді є на усі запитання, проте, неповні, або немає деталізації, наявні помилки у визначеннях. Достатньо впевнено оперує фаховою термінологією.

	9 балів	Відповіді є на всі запитання, вони правильні, розгорнуті. Впевнено оперує фаховою термінологією.
--	---------	--

Критерії оцінювання підсумкового контролю (заліку)

Для навчальної дисципліни «Організація та методика спортивно-масової роботи у закладах загальної середньої освіти» навчальним планом передбачено підсумковий контроль у формі заліку. Кількість балів, необхідних для заліку (не менше 60), студент отримує під час участі у практичних заняттях, виконання всіх видів самостійної роботи.

Критерії оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90-100 А)	Здобувач демонструє міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях; реалізує теоретичні положення навчальної дисципліни в практичних завданнях. При виконанні практичних завдань проявляє вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включається в обговорення, відстоює власну точку зору в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Оцінка нижче 100 балів обґрунтовується недостатнім розкриттям теоретичних питань навчальної дисципліни, або тим, що студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.

Добре (82-89 B)	Здобувач демонструє знання, володіння матеріалом в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни, робить на їхній основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але припускається несуттєвих помилок. При виконанні практичних завдань, здобувач самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною.
Добре (74-81 C)	Здобувач володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, знає основні теоретичні положення, що відповідають програмі навчальної дисципліни, аналізує можливі практичні ситуації та вирішує їх, але припускається помилок які усуває за підтримки з боку викладача або однокурсників. Помилки у відповідях не є системними, впевнено працює за алгоритмом.
Задовільно (64-73 D)	Здобувач розуміє основні положення навчальної дисципліни, котрі є визначальними і орієнтується у напрямі вирішення практичних завдань. Здобувач розуміє практичні завдання, має пропозиції щодо напрямку їх вирішення. Самостійно вирішує завдання за зразком, допускає значну кількість неточностей, помилок, котрі усуває під керівництвом викладача, підтримки з боку однокурсників
Задовільно (60-63 E)	Здобувач поверхнево опанував навчальний зміст, передбачений програмою навчальної дисципліни, володіє основними положеннями на мінімально допустимому рівні. Виконання практичних завдань, формалізоване: є відповідність алгоритму, виконує практичні завдання за підтримки з боку викладача зі значними труднощами; демонструє нестійкі навички міжособистісної взаємодії.

Незадовільно (35-59 FX)	Здобувач має фрагментарні знання, опанував менше половини обсягу навчального змісту, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Відсутнє цілісне усвідомлення навчального матеріалу. Здобувач працює пасивно, практичні завдання виконує переважно з помилками, виправляє помилки лише при виконанні нескладних практичних завдань. Здобувач допускається до повторного складання заліку
-------------------------	--

7. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. *Яка основна мета спортивно-масової роботи у закладах загальної середньої освіти?*

- а) підготовка професійних спортсменів;
- б) залучення всіх учнів до активного способу життя;
- в) виключно проведення змагань;
- г) збільшення годин фізичного виховання.

2. *Яка форма спортивно-масової роботи найпоширеніша у закладах загальної середньої освіти?*

- а) лекції про спорт;
- б) участь у міжнародних змаганнях;
- в) проведення шкільних спортивних заходів;
- г) заняття фізкультурою в класі.

3. *Який нормативний документ регулює проведення спортивно-масових заходів у закладах загальної середньої освіти?*

- а) Конституція України;
- б) Закон України «Про освіту»;
- в) Державний стандарт загальної середньої освіти;
- г) Закон України «Про фізичну культуру і спорт».

4. *Що не відноситься до спортивно-масової роботи у закладах загальної середньої освіти?*

- а) організація шкільних спартакіад;

б) проведення спортивних змагань між класами;

в) теоретичні уроки фізичної культури;

г) робота спортивних секцій.

5. *Яка роль вчителя фізичної культури в спортивно-масовій роботі у закладах загальної середньої освіти?*

а) тільки провдення уроків фізичної культури;

б) організація та проведення спортивних заходів;

в) контроль за відвідуванням уроків;

г) виконання адміністративних обов'язків.

6. *Які спортивні заходи можуть бути частиною шкільної спортивно-масової роботи?*

а) Олімпійські ігри;

б) Спартакіади, естафети, турніри;

в) Чемпіонати світу;

г) Вступні екзамени з фізкультури.

7. *Яке значення мають позакласні спортивні заходи для учнів?*

а) формують спортивні навички, покращують здоров'я;

б) відволікають від навчального процесу;

в) займають вільний час школярів;

г) впливають тільки на фізичний розвиток.

8. *Який з цих заходів найкраще підходить для популяризації спорту серед школярів?*

а) інформаційна лекція про спорт;

б) Олімпійський день у ЗЗСО;

в) написання рефератів про видатних спортсменів;

г) проведення контрольних робіт на тему спорту.

9. *Як підвищити інтерес школярів до спортивно-масової роботи?*

а) обмеження доступу до соціальних мереж;

б) використання сучасних технологій і цифрових форматів заходів;

- в) введення обов'язкового відвідування секцій;
 г) виключення спортивних змагань для менш активних учнів.

10. Які методи найчастіше використовуються для залучення школярів до спортивно-масової роботи?

- а) проведення змагань, турнірів, флешмобів;
 б) виключно лекції про користь спорту;
 в) тільки обов'язкове відвідування спортивних секцій;
 г) тестування фізичних здібностей.

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ТА ШКОЛА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота)			ІНДЗ	Сума
Теми	Бали	Разом	0–10	0–100
Тема 1	0 – 6	0–90		
Тема 2	0 – 6			
Тема 3	0 – 6			
Тема 4	0 – 6			
Тема 5	0 – 6			
Тема 6	0 – 6			
Тема 7	0 – 5			
Тема 8	0 – 5			
Тема 9	0 – 5			
Тема 10	0 – 5			
Тема 11	0 – 5			
Тема 12	0 – 5			
Тема 13	0 – 5			
Тема 14	0 – 5			
Тема 15	0 – 5+9			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	зараховано
74-81	C	
64-73	D	зараховано
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Грибан В. Г. та ін. Фізичне виховання : підручник. Дніпро : ДДУВС, 2019. 232 с.
2. Ципов'яз А. Т., Бондаренко В. В. Організація і управління масовою фізичною культурою і спортом : навч. посібник. Кременчук : КПК, 2019. 128 с.

Допоміжна

1. Ігнатенко С. О., Прокоф'єва Л. А. Теоретичне обґрунтування важливості занять із фізичного виховання у загальноосвітніх закладах. Інноваційна педагогіка: науковий журнал Одеса, 2023. Випуск 56. Т 1. С. 71-73.
2. Ігнатенко С.О. Проблеми фізичної освіти в аспекті формування ціннісного ставлення до занять фізичними вправами. *Перспективи та інновації науки*. Київ. Видавнича група «Наукові перспективи».2022. №7 (12). С. 138-148.
3. Круцевич Т. Ю. Теорія фізичної культури, фізичне виховання різних груп населення : навч.-метод. комплекс. Суми : вид-во СДПУ А.С. Макаренка, 2017. 160 с.
4. Литвиненко О. М., Твеліна А. О. Організація та методика масової оздоровчої фізичної культури: навчально-методичний посібник. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2016. 130 с.
5. Неумивако О. В. Методика планування організації та проведення спортивно-масових заходів у загальноосвітньому навчальному закладі. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 134 с.
6. Осіпова І. В. Сучасні підходи до модернізації фізичного виховання на основі впровадження інноваційних фізкультурно-оздоровчих технологій (фітнес). *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі* : збірник наукових праць. Запоріжжя : «Гельветика», 2020. № 72. Т.1. С. 68 – 72.
7. Цибульська В. В., Безверхня Г. В. Організація та методика спортивно-масової роботи: навч. посібник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2014. 220 с.

Інформаційні ресурси

1. Державні тести і нормативи оцінки підготовки населення України
<https://zakon.rada.gov.ua>
2. Бібліотека Університету Ушинського
<http://library.pdpu.edu.ua>.
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua>
3. Інститут масової інформації
<http://www.imi.org.ua>
4. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника
<http://www.lsl.lviv.ua>
5. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія»
<http://www.library.ukma.kiev.ua>